

amico te monere d; dū tamē verba sint iusta a bone
sta. Lex ei amicitie fm tullii. Nec est ut nō rogez
m9 res turpes nec faciam9 rogati: nō em p amico fa
cere vř dicē dēs qđ ad pctm ptin; . Nā fm regulā iu
ris nō est excusatō pcti si amici cā peccauerit. Amici
em amia si feras facis tua. a qđ pl9 ē bis peccat q
pctō obseq; accōmodat amē sibi parat q no cētez
adiuuat. nā soc9 sit culpe q no cētē adiuuat a maxie
in re turpi duplex ē pctm. Aut ei Sen. In turpi re pec
care bis est derelinqre. In opē vō amicu defendē dēs
ut ver9 defensor dicaris. Aut ei cassiodo9. Ille pprie
defensor est dicēd9 q defendit in opē. Pro oib9 vō pre
dictis libēti9 vba fundas vtilia videl; p dei fūcō et
hūano cōmodo a amicytitate. Et lz multa exēpla
ad expōitōez; h9 adūbh;. Cur dici valeāt hec breuita
tis causa tibi sufficiant.

Quō loqndū sit sunt quinq; modi seruandi.
Dedictis auditis a intellectis sup hoc adūbio.
Cur expōitōez; a intellectu audias h9 dictōnis
Quō a certe istd quō formā a modū reqrit. g cū lo
qris modū dicēdi reqres. Nā sic in reb9 mod9 ē suā
d9 vō q did cōfueu. Oib; adde modū mod9 ē pulcerrī
ma virt9. Ultra ei modū a cātra modū nichil ē rectū
qđ multū elegāt a pclare dicē orati9. Est mod9 i re
b9 sūt certi demq; fines. qđ vltra cātraq; neq; cōfistē
rectū a ita i dictis si mod9 omitta2 nihil laudabile po
terit inuēiri. Aut ei cassiodo9 mod9 vbiq; laudād9 ē.
Mod9 itaq; tu9 sit qntuplex; videl; in pnūciatōe in
velocitate; in tarditate; in qntitate; a in qlitate. Vi
dēdū est ergo qđ sit pnūciatō. Pnūciatō est ver
bo9 dignas reb9 a sensib; accōmodata a corpis mo
deratō. Nec em intantū excellit ut scđm snām mar
atūh;. q in docta oratō laudē cōseqtur si optime fera2
Et quis expōlita sit si indecēt dica2 cōtēptū irrisioneq;
q merea2. In pnūciatōe itaq; primū exerceri d; vō
a spūs moderatō corpis a lingue motus vicia qđ si q

fint oris. diligēti cura emēdanda sūt. ne verba sint
inflata: vñ alleuata. vñ in faucib⁹ frēdentia. nec vocē
immanitate resonātia. nō aspera frēdentib⁹ vñ hyz
antib⁹ labijs plata. Sed p̄fima eq̄lt vñ lenita clare
pnūciata. ut suis queq; materie somis enūcētur. a
vnūq; q; verbū legitimo accētū decore²: nec imode
rato clamore vocifere² nec oñtatōis cā frāga² oratio.
vñ p̄ loeis reb⁹ caus⁹ a tēpib⁹ dispēsanda ē. **Nā** ali
qua simplicitate narrāda sūt: aliq̄ autōitate suadē
da. **Alia** cū indignatōe dep̄imēda: alia miseratōe
flectēda. **I**ta ut vox a orō semp̄ sue cause cōueni
ant: seq̄tur ergo ut q̄ leta sunt leto vultu pnūciabū²
que tristia tristi vultu: q̄ crudelia minaci vultu dicē
da sunt. **Q**̄ p̄clare docet orati⁹ dicēs **T**ristia mestū
vultū verba decēt. iratū plena minacū tūdētē lasciuia
seuerū seria dicta. **O**bseruādū est etiā ut sit recta fa
cies: ne labia detorq̄antur: nec magn⁹ hyat⁹: nec su
pin⁹. vñ sup̄flus vult⁹: nec deieci in terra oculi a in
clinata ceruix: nec eleuata aut depressa supercilia qz
nichil pōt placere qđ nō deceat. Et s̄m tullii. **C**aput
artis est dicere qđ deceat: labia tābere vel mordē est
deformē. **Cū** etiā in dicēdis v̄bis mod⁹ esse debeat: ore
nō magis q̄ labijs loq̄ndū est. **D**icēda q; sunt sub
missa leuiter: matura grauit̄ inflexa moderate. **C**uz
magna dicim⁹ grauit̄ p̄ferēda sunt: cū etiā par
ua dicim⁹ humilē cū mediocria tēporāda sūt. **Nā** cē
in paruis causis nichil grande nichil sublime dicen
dū est. Sed leuī ac pedestri more loq̄ndū. **I**n causis
vero maiorib⁹ vbi de deo vel hominū salute referis
mus. plus magnificētie a fulgoris est exhibendū.
In compatis vero causis vbi nichil agi nisi ut audi
tor delectet moderate dicēdū ē. **S**z notādū est quīs
de magnis reb⁹ q̄sq; dicat nō tamē semp̄ magnifi
ce diceret debz. **Nā** ut auctorē seneca de formula ho
neste vite lauda p̄ce vitupa p̄d⁹. **S**ilē repleddēda ē mi
mia laudatō sic imōdrāta vitupatō illa ei adulatōe

hec malignitate suspecta est. in presentia autem sui
alijs laudari non debet. Scriptum est enim. **L**audare pre
sentem nec ledere decet absentem. **I**n velocitate a tardi
tate sicut modum requiras veritatem alius in dicendo est quod
in faciendo. non enim deus esse velox ad loquendum. sed tardus cum
moderamine competenti. **A**it enim beatus Iacobus in epistola sua
Esto velox ad audiendum. tardus vero ad loquendum. a tar
dus ad iram. **E**t salomon dicit. **V**idisti homines velocem ad lo
quendum stulticia speranda est magis quam illius correctio.
Et cassiodorus. **N**ec est regalis pro ducubio virtus tardus
in verba principis a celeris necessaria sententia. **S**icut in iudica
do tardus esse deus. **S**criptum est enim. **O**ptimum iudicium existio
quod cito intelligit et tarde iudicat. **I**n esse dicit consuevit.
Ad penitentium operatur. quod cito iudicat. **C**ompetens ei mora
in talibus non est reprobanda. unde quod dicitur. **M**ora omni odio
est. sed facit sapientem. **P**ariformiter in consilijs requiras tar
ditatem a non velocitatem aut festinantiam. in deliberando
enim utilia mora est tutissima. **S**criptum est enim de consilijs quod
diu tractaueris id puta rectissimum. **V**elox enim consilium sequitur
penitentia. **E**t iterum tria sunt contraria consilio festinantia
ira cupiditas. **I**n faciendo autem pro deliberatione velocita
tem exercere dicitur. **A**it enim seneca in epistolis. **M**inimum dicitur quod faci
as a diu deliberato cito facto celeritas enim beneficii gratia
tunc facit. **N**oc pulchre dicit salustius. **P**usquam incipias consilio
a vbi consuleris mature. facto opere. **E**t salomon. **V**idisti
hominem velocem in omni opere suo coram regibus stabili. nec erit
inter ignobiles. **E**t iesus syrach dicit. **I**n omnibus operibus tuis ve
lox esto a omni infirmitas non occurrat tibi. **N**on tamen tamen
velocitatem exerceas quam operibus profectus impedit. **I**n quanti
tate in super modum requiras non multa dicendo. nam in mul
tiloquo non desit peccatum. **E**t salomon in ecclesiastico dicit. **M**ultas au
ras sequuntur somnia. a in multis sermonibus inuenitur stulti
cia. a alibi ibidem. **I**n omni tempore bono erit abundantia. vbi autem
fuerit verba plura ibi frequenter egestas. **S**eneca dicit. **N**ichil equ
proderit nisi quiescere. **E**t cum alijs loqui minia secum multa mo
derate tamen loqui a tacere deus. **D**icit enim Paphlagon. **N**ec

mimū taceas nec verba supflua dicas. Audias er
go pluriſima. reſpōdeas vero pauca. **R**ā ut ait ſocra
tes. **I**n oīb⁹ placere poteris ſi geſſeris optima. a lo
quut⁹ fuerit pauca. **I**n q̄litate demiq; loquēdi modū
req̄ras ſc; dicēdo bene. **S**criptū eſt em̄. **P**riūcipiū ami
ciāe eſt bñ loq̄. male dicere vero eſt exordiu inimici
ciāz. dicēda igit̄ ſūt v̄ba leta. honeſta. lucida. ſim
plicia. cōpoſita. plano ore. vultu q̄eto. facie p̄poſita.
ſine imoderato cachinno clamore nullo p̄ferēda. de
quib⁹ Salo mō dic̄. **F**au⁹ mellis v̄ba p̄poſita dulcedo
aīe a ſaītas offiū. a hec ad expoſitōez a intelligētīā
hui⁹ dōis quomō dicta ſufficiant.

Quando loquēdū a dicēdū ſit a q̄ ordine.

Supest demq; videre de intelligētīa a expoſitōe
hui⁹ aduerbñ qñ certe iſt⁹ quādo tēpus req̄
rit. **R**eāras ergo diligētē tēp⁹ dicēdi ſimul a ordi
nē. **A**it em̄ **J**eſus ſydrac. **N**ō sapiēs tacebit vſq; ad
tēp⁹ laſciū⁹ at a ip̄ndēs nō obſeruabit tēp⁹. **S**eruā
do⁹ ergo tēp⁹ ſeq̄ūis v̄bū ſalo. dicētis. **T**ēp⁹ dicēdi
t̄ps tacēli. **M**agna em̄ res eſt vōis a filētij tempa
mentū. vñ ſene. di. **S**erua itaq; filētū donec loq̄ tibi
ſuerit neceſſariū. **E**t nō ſolū tuū ſilentū ſerua. ſed a
aliōz ſilentū expecta. **E**xpectare q̄ debes dicēdi tē
p⁹ donec tibi p̄beat auditū. **A**it em̄ **J**eſus ſydrac. **V**bi
nō es audit⁹ nō effundas ſmonē a ip̄ortune noſi ex
tollī i ſapia tua. **I**mportuna em̄ eſt narratō tua qñ
tibi nō p̄betur audit⁹ a eſt q̄ſi muſica in luctū. **R**ā
ut idē ait. muſicā in luctū ip̄ortuna narratō. **E**t q̄ nar
rat verbū nō attēdeti q̄ſi q̄ exatit dormitēte a graui
ſomno. **E**t nō ſolū in dicēdo alijs. ſed eē in r̄ndēdo tē
p⁹ expectare dēs. **R**ā ſcriptū eſt. **R**eſp̄eres r̄ndere do
nec ſinis fuerit interrogātis. **R**ā ut ait ſalo. **Q**ui p̄
us r̄ndet ante p̄ audiat ſtultū ſe eē demrāt a cōfuſio
ne dignū. **S**ilē q̄ pri⁹ loq̄t̄ q̄ diſcat ad cōtēptū a irri
ſionē p̄p̄eat. vñ **J**eſus ſydrac dic̄. **A**n iudiciū para tu
ſtidā. **E**t anq̄ loq̄ris diſce ſingula. **E**rgo ſuo loco eē